

Plan Leerlingenzorg

2016 – 2017

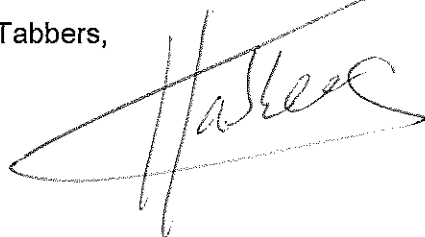
Juni, 2016

Dit Plan Leerlingenzorg 2016 – 2017 is tot stand gekomen in samenspraak met de Medezeggenschapsraad, het lerarenteam en de medewerkers van het zorgteam.

Leiden,23/06/2016

Voor akkoord,

K. Tabbers,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'K. Tabbers', written over a horizontal line.

voorzitter MR

W.S. de Koning,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'W.S. de Koning', written over a horizontal line.

directeur-bestuurder

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Uitgangspunten	5
Toetsprocedure	7
Afname en verwerking toetsen	9
Zorgteam Mareland	11
Leerling ondersteuning	12
- Hoeveel leerlingen in 1 groep?	13
- Hoogbegaafdheid	14
- Digitaal Handelingsprotocol hoogbegaafdheid	15
- Leerlingen die onvoldoende meekomen	15
- Ondersteuningsperiode binnen of buiten de klas	16
- Werken vanuit OPP	17
- Kinderbespreking	17
- Leerlingen met (een vermoeden van) dyslexie of dyscalculie	18
Hoe gaan we om met pestgedrag?	18
Zorgniveaus	19
Taakverdeling	22
Zijinstromers	23
Voorzieningen Leerlingenzorg	24
Appendix	25
- Kinderbespreking	26
- No Blame	28
- Protocol dyslexie	29
- Protocol dyscalculie	31
- Antroposofische ondersteuning	33
- Informatiebrief schoolrijpheid	35
- Evaluatieformulier Leerling ondersteuning	36
- Passend Onderwijs	37
- Stroomschema TLV	40

Inleiding

In het afgelopen schooljaar is voor het tweede jaar gewerkt op basis van het vernieuwde zorgplan dat naar aanleiding van een interne audit drie jaar geleden werd opgesteld. Om actief te blijven onderzoeken en toetsen of de leerlingenzorg in Mareland tijdig, transparant en effectief wordt geboden is er in de laatste twee jaar gewerkt met een vragenlijst voor ouders en leraren die beide, aan het einde van een periode extra ondersteuning, de geboden zorg beoordelen. Een samenvatting van de uitkomsten van deze permanente evaluatie vindt u in de appendix.

Daarnaast wordt de leerlingenzorg jaarlijks in april met alle teamleden geëvalueerd en met de leden van de MR. Met de leerkrachten wordt gesproken over hun ervaringen en resultaten op grond van de volgende vragen:

1. Wordt de zorgverlening doelmatig en effectief geïnventariseerd, georganiseerd en uitgevoerd?
2. Is aan alle betrokkenen duidelijk wanneer en hoe de zorg wordt aangeboden?
3. Zijn er onderdelen binnen de zorgverlening die kunnen worden verbeterd of die bijstelling behoeven?
4. Worden de opbrengsten/uitkomsten van de leerlingenzorg naar alle betrokkenen gecommuniceerd?
5. Overige opmerkingen?

Daarnaast levert de MR nu voor het tweede jaar een positieve bijdrage aan het opstellen van het zorgplan voor het nieuwe schooljaar door een proactief advies op te stellen, dat wordt aangeboden en besproken, voordat met bijstelling van het huidige zorgplan wordt begonnen.

In dit Plan Leerlingenzorg 2016 – 2017 zijn de evaluatie-uitkomsten en de aanbevelingen die daarbij werden gedaan verwerkt. Het Plan Leerlingenzorg willen we hanteren als een levend werkdocument bij onze voortdurende inspanning om adequate en passende leerlingenzorg te bieden.

Willem de Koning, mei 2016

Uitgangspunten

Vrijeschool onderwijs: passend onderwijs

Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. Dat is voor vrijescholen geen nieuwe doelstelling. We willen bij elk kind ontdekken wat het nodig heeft om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Dat geldt voor kinderen met bijzondere talenten én voor kinderen die om andere redenen iets extra's nodig hebben. De leerkracht is de eerstverantwoordelijke voor goed onderwijs. Het team, en in het bijzonder de IB-er, ondersteunen daarbij. De directeur van de school is eindverantwoordelijk.

De wet Passend onderwijs legt sinds de invoering van dit nieuwe onderwijsstelsel de zorgplicht bij de school. Dat betekent dat wij er als school voor verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede begeleiding en passende plek in de school te bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen in de regio Leiden samen in het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs, kortweg PPO.

De eerste resultaten van Passend Onderwijs in Mareland zijn onlangs gepubliceerd in het rapport School Ondersteunings Profiel (SOP); het deel bestemd om ouders daarover te informeren vindt u in de appendix.

Uitgangspunten van de leerling ondersteuning en zorgverlening

- De leerling ondersteuning en zorgverlening binnen de school zijn er op gericht dat er dusdanig door leerkrachten, ib-ers, RT leerkrachten en therapeuten planmatig en effectief wordt (samen)gewerkt, dat leerlingen zich naar hun mogelijkheden kunnen ontplooiën. De ondersteuning in de school (daarmee wordt bedoeld: de zorg voor en aan leerlingen) omvat zowel preventieve als curatieve maatregelen.

Samenwerking met de ouders

Om kinderen tijdens hun groei en ontwikkeling goed te kunnen begeleiden is een nauwe en enthousiaste samenwerking tussen de ouders en de collega's op school het uitgangspunt. Leraren en ouders kunnen elkaar aanvullen en samen een veilige omgeving voor kinderen vormen. De school hanteert als beleid dat ouders zo vroeg mogelijk zullen worden benaderd en gevraagd worden te overleggen als er bij een kind veranderingen optreden die niet tijdelijk of naar verwachting zijn.

Alert en helder informeren en communiceren, als er bij een kind sprake is van veranderingen, stagnatie of uitval, draagt bij aan een goede samenwerking tussen school en thuis en is een essentiële voorwaarde. De kinderen zijn daarbij gebaat; de ouders kunnen daaraan hun vertrouwen in de school ontleen en de leerkracht kan goed zijn werk doen als er door alle betrokkenen adequaat wordt overlegd en gehandeld.

De uitgangspunten van het onderwijs

De eerste pedagogische en didactische basisondersteuning van leerlingen komt direct voort uit het leerplan en de daarbij ontwikkelde vrijeschoolmethodiek

Er wordt in de lessen gewerkt met gelaagde instructie en differentiatie. De methodiek van Handelingsgericht Werken (HGW) vormt een belangrijke basis voor de wijze van les geven en het klassenmanagement. Coöperatieve leer- en werkvormen worden regelmatig ingezet.

Er wordt komend schooljaar gewerkt aan het ontwikkelen van klas doorbrekende werkvormen.

Leerlingvolgsysteem: Leerwinst

De leerlingen worden gevolgd in hun persoonlijke ontwikkeling d.m.v. observaties, citotoetsen en periode toetsen waarover ouders twee keer per jaar, nadat de Cito-toetsen zijn afgenomen, worden geïnformeerd.

Alle leerkrachten willen dat de leerlingen uit de klassen zich optimaal kunnen ontwikkelen. De gegevens van een leerling worden vaak op verschillende plaatsen bijeen gehouden en worden door de leerkracht met elkaar in verband gebracht. Dat vraagt veel administratieve handelingen om de gegevens geïntegreerd overzichtelijk te krijgen in één programma. Daarnaast willen we graag dat er een eenduidig overzicht voor een leerling is, om de doorgaande leerlijn van een kind, van kleuters tot klas 6, te kunnen waarborgen.

In het najaar van 2015 is Mareland overgegaan op Leerwinst als leerlingvolgsysteem.

Leerwinst biedt onder andere:

- Leerlingen arrangeren (d. w. z. clusteren per differentiatie niveau waarop wordt gewerkt in de klas, zowel in het hoofdonderwijs als in de oefeningen) per semester. Dit sluit aan bij het Handelingsgericht werken. Hiermee wordt de onderwijsbehoefte binnen een klas in kaart gebracht middels groepsplannen die ieder half jaar gemaakt worden door de leerkracht.
- Gevulde leerlijnen met leerdoelen voor verschillende leerroutes. Deze doelen (vaardigheden) zijn waar nodig uitgebreid met de vrijeschool specifieke doelen.
- Standaard domeinen zoals; Rekenen, Technisch Lezen, Begrijpend lezen en Spelling
- Op basis van de leerling gegevens in het systeem, kan al vroeg een indicatie voor uitstroom niveau gegeven worden.
- Ook het aanmaken van een onderwijs perspectief plan behoort tot de mogelijkheden van Leerwinst.

De gegevens over de te behalen doelen en de individuele ontwikkeling van leerlingen worden vastgelegd in dit digitale leerlingvolgsysteem.

Leerwinst staat als onderwijsinhoudelijk programma naast OAS Dotcomschool, het Onderwijs Administratie Systeem. Deze twee programma's communiceren met elkaar, waardoor een leerling dossier zo volledig mogelijk bijgehouden kan worden. Wij hebben voor OAS gekozen om absentie in bij te houden. Ook de individuele handelingsplannen die door leerkracht, RT'er of therapeut gemaakt worden, zitten in OAS. Dat geldt ook voor de digitale getuigschriften, rapporten. Die kunnen op deze manier in een webbased programma het hele jaar up to date gehouden worden. In dit jaarlijkse getuigschrift dat door de leerkracht en de vakleerkrachten ieder schooljaar wordt geschreven, zijn opgenomen: een overzicht van de actuele toets gegevens, de beschrijving van hoe de leerling in het afgelopen schooljaar heeft gefunctioneerd en gepresteerd en de resultaten die bij de diverse vakken zijn behaald.

Toets procedure

Om leerlingen in hun groei goed te volgen en om vast te stellen welke kennis en vaardigheden ze zich hebben eigen gemaakt, wordt er regelmatig door leerkrachten getoetst.

Lacune's in kennis of vaardigheden kunnen daarbij worden opgespoord.

In Mareland worden de volgende toetsen gebruikt:

- het schoolrijpheidsonderzoek bij de oudste kleuters
- cito-toetsen: rekenen, spelling en werkwoord spelling, begrijpend lezen
- DMT toets
- AVI toets
- de grafemen en auditieve-synthese toets;
- (eigen) periodetoetsen
- IEP eindtoets klas 6.

Alle toetsgegevens worden vastgelegd in het CITO LVS en in het digitale volgsysteem Leerwinst.

Toets kalender technisch lezen en begrijpend lezen.

Bij het opstellen van de toets kalender heeft de school gebruik gemaakt van de Kwaliteitskaart, 'School aan zet' van de PO-raad.

In deze kwaliteitskaart wordt geschetst welke toetsen binnen een toets kalender bruikbaar zijn om de ontwikkeling van het begrijpend lezen en technisch lezen te volgen.

Bij de keuze van de toetsen is het uitgangspunt dat leerlingen getoetst worden door hardop lezen.

Drie Minuten Toets

Volgens de nieuwe DMT-normering worden de risicoleerlingen gevormd door de kinderen met een D-niveau. Kinderen met een E-niveau kunnen aangemerkt worden als stagnerende lezers. In totaal gaat het om de 25% laagst scorende leerlingen, het D-niveau omvat 15% en het E-niveau de 10% laagst scorende leerlingen. De normering van de DMT volgend zijn de streefdoelen: '90% van de kinderen haalt een A - D score, minstens 75% een A - C score, minstens 50% een A - B score'. Scholen met effectief technisch leesonderwijs zullen hogere streefdoelen willen formuleren, bijvoorbeeld: '90% van de kinderen haalt een A - C score, niet meer dan 5% een E score'

AVI

De nieuwe AVI-toetsen zijn zodanig genormeerd dat 75% van de leerlingen op de afnamemomenten M (midden schooljaar) en E (einde schooljaar) de erbij behorende AVI-kaart op beheersingsniveau kunnen lezen. Dat levert dan de volgende streefdoelen op:

M en E groep 3: 75% van de leerlingen beheerst AVI M3 respectievelijk AVI E3
M en E groep 4: 75% van de leerlingen beheerst AVI M4 respectievelijk AVI E4
M en E groep 5: 75% van de leerlingen beheerst AVI M5 respectievelijk AVI E5
M en E groep 6: 75% van de leerlingen beheerst AVI M6 respectievelijk AVI E6
M en E groep 7: 75% van de leerlingen beheerst AVI M7 respectievelijk AVI E7
M groep 8: 75% van de leerlingen beheerst AVI plus

Klas 1	okt/nov	Grafemen en fonemen	methode gebonden, J. Schraven
	jan/febr	DMT kaart 1 en 2 Avi M3	
	mei/juni	DMT kaart 1, 2, 3 Avi E3	
Klas2	jan/febr	DMT kaart 1, 2, 3 Avi M4 Begr. lezen M4	
	Mei/juni	DMT kaart 1, 2, 3 Avi E4	
Klas 3	jan/febr	DMT kaart 1, 2, 3 Begr. lezen	evt. Avi m5*
	mei/juni	DMT kaart 1, 2, 3 Avi E5	
Klas4	jan/febr	DMT kaart 3 Begr. lezen	evt. DMT 1 en 2
	mei/juni	DMT kaart 3 Avi E6	evt. DMT 1 en 2
Klas 5	jan/febr	DMT kaart 3 Begr. lezen	evt. DMT 1 en 2
	mei/juni	DMT kaart 3 Avi E7	evt. DMT 1 en 2
Klas 6	jan/febr	DMT kaart 3	evt. DMT 1 en 2 evt. Avi plus

* Bij DMT-score D en E, C op verzoek leerkracht.

Toets kalender 2016-2017

	Januari	Maart	Juni
Klas 1	Spelling M3 Rekenen M3		Spelling E3 Rekenen E3
Klas 2	Spelling M4 Rekenen M4 Begr.lezen M4		<u>Cito:</u> Spelling E4 Rekenen E4
Klas 3	Spelling M5 Rekenen M5 Begr.lezen M5		Spelling E5 Rekenen E5
Klas 4	Spelling M6 Rekenen M6 Begr.lezen M6	VVN: Verkeerseexamen	Spelling E6 Rekenen E6

Klas 5	Spelling M7 Rekenen M7 Begr.lezen M7		Spelling E7 Werkw. spelling E7 Rekenen E7
Klas 6	Spelling M8 Werkw. spelling M8 Rekenen M8 Begr.lezen M8		

Afname en verwerking van de toetsen

De IB-er faciliteert en houdt er toezicht op dat de toetsen zorgvuldig en met inachtneming van het toets reglement, klassikaal worden afgenomen. Bij leerlingen met een specifieke stoornis, zoals ernstige dyslexie, kunnen de omstandigheden waaronder wordt getoetst, volgens de daarvoor geldende richtlijnen worden aangepast.

De ib-er voert de toets gegevens in en analyseert deze. De analyse wordt door de leerkracht met de ib-er en de directeur besproken; daarbij worden nieuwe leerdoelstellingen voor de leerlingen en voor de klas geformuleerd. Er worden groepsplannen besproken en door de leerkracht uitgewerkt. De toets resultaten geven inzicht in de niveaus van de individuele leerlingen en het klassenniveau. De categorieënoverzichten geven een meer specifiek inzicht in de aard van de problemen of aandachtspunten ten aanzien van de diverse leerstofonderdelen.

Toetsing op sociaal-emotioneel gebied.

Alle leerlingen worden gevolgd in hun sociaal-emotionele ontwikkeling d.m.v. observaties van de leerkracht die daarvan jaarlijks een samenvatting geeft in het getuigschrift. In Leerwinst wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling geregistreerd.

De vaardigheden (doelen) zoals die in Leerwinst geformuleerd zijn, komen overeen met de door de overheid vastgestelde kerndoelen voor het basisonderwijs op sociaal emotioneel gebied.

Indien nodig, dan wel gewenst gevonden door onze school, zijn hier deelgebieden aan toegevoegd die overeen komen met de visie en werkwijze van de vrijeschool.

Met name in de kleuterklassen heeft dit tot een flinke uitbreiding van het aantal vaardigheden geleid.

Afgesproken is dat de sociaal emotionele vaardigheden 1 keer per half jaar worden geregistreerd in Leerwinst, afgaande op de observaties van de leerkracht in de klas (zoals hierboven vermeld). In de kleuterklassen worden deze vaardigheden voor de kinderen (vanaf de leeftijd van 5 jaar) ieder half jaar vastgelegd, hun eigen leeftijd geeft daarbij het registratiemoment aan.

IEP eindtoets

De verplichte eindtoets op basisscholen aan het einde van het laatste leerjaar, is een hulpmiddel om vast te stellen of het door de leerkracht gegeven advies voor vervolgonderwijs, passend is. Het resultaat van de eindtoets laat namelijk zien in welke mate leerlingen de referentieniveaus voor taal en rekenen beheersen. Ook toont de eindtoets aan welk type vervolgonderwijs bij een leerling past.

In april 2016 maakte de zesde klas van Vrije School Mareland als eindtoets voor de eerste keer gebruik van de IEP toets.

IEP staat voor Interculturele Eindevaluatie Primair-onderwijs. Deze toets is door het ministerie van OCW goedgekeurd. Dit betekent dat de kwaliteit van de toets wordt gegarandeerd en dat de resultaten worden overgenomen door de middelbare scholen

De IEP Eindtoets is een papieren eindtoets die op 2 ochtenden van elk 2 uur afgenomen wordt. De IEP Eindtoets is zo samengesteld dat alle leerlingen van klas 6 dezelfde toets maken. Er wordt dus vooraf niet geselecteerd op niveau. De IEP Eindtoets begint met gemakkelijke opgaven die oplopen in niveau.

De IEP Eindtoets toetst de volgende onderdelen:

- Taal: lezen en taalverzorging;
- Rekenen: getallen, verhoudingen, meten en meetkunde en verbanden.

De IEP Eindtoets heeft twee doelen:

- weergeven op welk referentieniveau een leerling taal en rekenen beheerst
- een voorspelling doen voor de te volgen leerweg in het voortgezet onderwijs.

De IEP Eindtoets meet daarbij het beheersingsniveau van leerlingen op de vaardigheden lezen, taalverzorging en rekenen en geeft een uitslag op schoolniveau.

De IEP Eindtoets is ook geschikt voor leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte. Het gaat hierbij om:

- leerlingen met dyscalculie;
- leerlingen met dyslexie;
- leerlingen met een visuele beperking (slechtzienden);
- leerlingen met een auditieve beperking;
- cognitief zwakke leerlingen.

Zorgteam Mareland

De leerlingenzorg wordt georganiseerd en gecoördineerd door het Zorgteam. We blijven spreken van zorg voor leerlingen om aan te geven dat we dat in de school een belangrijke voorziening vinden. Iedere leerling in de school mag rekenen op onze ondersteuning, zorg en continue aandacht voor zijn of haar persoonlijke groei en welbevinden.

Het zorgteam wordt gevormd door de twee IB-ers en de directeur. De kleuterklassen en klas 1, 2 en 3 worden ondersteund Anneleen Lucas-Remijn. De klassen 4,5 en 6 worden door Ery Koning ondersteund. Leerkrachten en IB-ers overleggen regelmatig over de benodigde of gewenste, extra ondersteuning van leerlingen.

Het zorgteam bespreekt en beoordeelt wekelijks de ingediende zorgaanvragen.

Om de leerling de gevraagde zorg zo passend mogelijk te kunnen bieden is het noodzakelijk dat de leerkrachten voor het indienen van een schriftelijke ondersteuningsaanvraag, van te voren met de IB-er bespreken of extra hulp nodig, dan wel mogelijk is. (Zie daarvoor ook de vijf niveaus van ondersteuning). De zorgaanvraag wordt daarna schriftelijk gedaan door de leerkracht met instemming van de ouder(s). In het zorgteam wordt vervolgens besproken welke ondersteuning kan worden ingezet. Overleg met één van de in school aanwezige therapeuten of RT-leerkrachten kan bijdragen aan een juiste, meest passende, inzet van ondersteuning

Om voortdurend na te gaan of de leerlingenzorg effectief is aangeboden en welk resultaat dat heeft gehad wordt gebruik gemaakt van een enquêteformulier (zie Appendix). Ouder(s) en leerkracht worden verzocht om na afloop van een ondersteuningsperiode op dit enquêteformulier aan te geven hoe ze de geboden zorg hebben ervaren en deze te beoordelen.

De ingevulde enquêteformulieren worden in het zorgteam besproken en leveren daar mee belangrijke informatie voor een continue screenings- en verbeteringsproces.

De 34 enquêteformulieren die in de afgelopen twee schooljaren ingevuld zijn terug ontvangen laten zien dat zowel ouders als leerkrachten de geboden zorg overwegend positief beoordelen:

- Het doel van extra ondersteuning was bij aanvang duidelijk.
- Het resultaat na afloop wordt als 'goed' beoordeeld.
- De informatie over de extra ondersteuning wordt als 'goed' beoordeeld
- Bij overige wordt gemeld: "prettig dat de extra (soms ook externe) ondersteuning tijdens schooltijd en in de school kan plaats vinden".

Leerlingondersteuning

Pedagogische grondslag als fundament van leerlingenzorg voor alle leerlingen

Vrijescholen oriënteren zich bij de begeleiding en opvoeding van kinderen in belangrijke mate op de antroposofische menskunde en maatschappijvisie en de op grond daarvan ontwikkelde pedagogiek van Rudolf Steiner.

Het onderstaande citaat van Steiner kan helpen om de antroposofische pedagogiek en de inrichting van het vrijeschoolonderwijs goed te kunnen plaatsen en begrijpen. Dit citaat beschrijft het doel van de antroposofische pedagogiek in relatie tot de maatschappij.

"De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen; maar wel, wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Dan wordt het mogelijk dat de opgroeiende generatie de maatschappij steeds met nieuwe krachten verrijkt."

Rudolf Steiner

Uit dit citaat komt naar voren dat de vrijeschoolpedagogiek uit gaat van talenten, eigenschappen die in aanleg aanwezig zijn in ieder kind. De taak van de school is om de talenten te ontwikkelen zodat deze op positieve wijze zullen kunnen bijdragen de maatschappij. Vrije schoolpedagogie heeft een in de huidige tijd tamelijk afwijkende en unieke visie met betrekking tot het denken over onderwijs. In tegenstelling tot veel andere scholen, waarvoor 'de maatschappij' voor een groot deel bepaalt wat leerlingen moeten leren, richten vrijescholen hun begeleiding en aanpak primair op het ontwikkelen van de talenten die in alle leerlingen in aanleg aanwezig zijn. Deze talenten worden beschouwd als (toekomstige) bouwstenen voor de maatschappij.

In de vrijeschoolpedagogiek wordt een aantal ontwikkelingsfasen van het kind onderscheiden. Die ontwikkelingsfasen vormen de leidraad voor het ordenen van de leerstof. Leerstof wordt in de vrijeschool niet uitsluitend gezien als kennisinhoud, maar de leerstof is ook bedoeld om de individuele, sociaal-emotionele en cognitieve ontplooiing van kinderen te begeleiden en te voeden.

De leeftijdsfasen vinden hun uitdrukking op lichamelijk, psychisch en geestelijk vlak. Bij jonge kinderen zullen de ontwikkelingsprocessen met name lichamelijk zichtbaar zijn, terwijl bij de oudere kinderen de ontwikkelingsstappen met name psychisch zijn. Iedere fase is uniek en heeft een bijzondere opgave in de totale menselijke levensloop. Er doen zich in de verschillende fasen specifieke mogelijkheden voor die niet in eerdere of latere fasen gevonden worden. Een belangrijk uitgangspunt in de vrijeschoolpedagogiek is om kinderen de tijd en ruimte te geven om in iedere fase leer- en ontwikkel ervaringen op te doen als basis voor de persoonlijke ontplooiing (zie voor een uitgebreide beschrijving van de ontwikkelingsfasen Lievegoed, 2003; Ontwikkelingsfasen van het kind).

Centraal in de vrijeschoolpedagogiek is de primaire gerichtheid op de ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen, in de meest brede zin van het woord. Naast de ontwikkelingsfasen van het kind zijn de gelijktijdige ontwikkeling van denken, voelen en willen een belangrijk uitgangspunt. Vanuit haar menskundige visie ziet de vrijeschool leren als een proces waarbij de mens zijn eigen natuurlijke talenten kan ontwikkelen. Het is daarom een taak van de school om leerlingen bewust te maken van die eigen talenten en leerlingen in staat te stellen de eigen kwaliteiten verder te ontplooiën. Het vrijeschoolonderwijs biedt ruimte aan een evenwichtige ontwikkeling van het denken, voelen en willen.

De uitgangspunten van het vrijeschoolonderwijs vloeien voort uit de basis van de antroposofische pedagogiek en zijn als volgt geformuleerd:

1.
Het onderwijs is afgestemd op de ontwikkelingsbehoeftes van de leerlingen. Aan deze ontwikkelingsbehoeftes wordt tegemoet gekomen door enerzijds een leeftijdsgericht aanbod, anderzijds door de mogelijkheid te bieden door middel van differentiatie en tot het gaan van individuele leerroutes.
2.
Het onderwijs kent een ritmische en gezonde structuur door afwisseling in het aanspreken van hoofd, hart en handen.
3.
In het sociale leven in de groep kunnen leerlingen van verschillende geaardheid elkaar ontmoeten en leren erkenning en respect op te brengen voor ieders kwaliteiten, competenties en beperkingen. Er wordt niet uitsluitend geselecteerd op grond van intellectuele vermogens; wel worden ook die uitdagend aangesproken in het onderwijs en verder ontwikkeld.

Samengevat wil het vrijeschoolonderwijs de ontwikkeling van alle leerlingen in verschillende ontwikkelingsdomeinen optimaal stimuleren en begeleiden, waarbij de natuurlijke verschillen (o.a.: sociaal-emotioneel, intellectueel, temperamenten) tussen leerlingen als waardevolle en vormende pedagogische instrumenten worden gehanteerd.

Hoeveel leerlingen in een groep?

In de school hanteren we een norm van achtentwintig leerlingen per klas. Het is soms mogelijk om daar boven, in nauwe samenspraak met de leerkracht en de IB-er, nog maximaal vier leerlingen op te nemen in de groep. De groepssamenstelling en de ervaring van de leraar worden meegenomen bij de afweging of er boven de genoemde achtentwintig leerlingen nog extra leerlingen kunnen worden toegevoegd. Tweeëndertig leerlingen is het vastgestelde maximum aantal kinderen per klas. Doorslaggevend voor het uiteindelijke aantal leerlingen in een groep is de vraag of alle kinderen de juiste en benodigde aandacht en ondersteuning van de leerkracht kunnen krijgen. Tevens moet voordat een nieuwe leerling wordt geplaatst in de school, tijdens het aannameproces worden onderzocht of er binnen het team en de school voldoende capaciteit (uren) en deskundigheid aanwezig is om mogelijke extra ondersteuning te kunnen bieden.

In het vrijeschoolonderwijs hoeft een 'grote groep' geen negatieve beperking te zijn voor een goed pedagogisch klimaat. De temperamentenleer, die binnen het vrijeschoolonderwijs deel uitmaakt van de pedagogische aanpak, kan bij het begeleiden van een grote groep leerlingen, een waardevol pedagogisch middel zijn.

Temperamenten zijn aangeboren eigenschappen met positieve en negatieve kanten. De vier wezensdelen die in de antroposofische menskunde worden onderscheiden, (lichaam-, leven-, ziel en geest) hangen volgens Steiner evenzeer met de temperamenten samen als de vier elementen, waaruit de wereld is opgebouwd. Rudolf Steiner geeft de volgende samenhang aan tussen de vier elementen en de vier temperamenten:

- melancholisch temperament	-aarde, het vaste –	fysiek lichaam
- flegmatisch temperament	-water, vloeistof –	levenslichaam
- sanguinisch temperament	-lucht, gas –	ziele-organisme
- cholerisch temperament	-vuur, warmte –	ik (geest)

Harmonisering van eenzijdigheden die soms storend of stagnerend kunnen doorwerken, draagt bij aan beter functioneren. Er zijn vele sociale mogelijkheden voor de leraar om met de temperamenten pedagogisch te werken. De leerkracht kan deze temperamentgroepen 'bespelen', als een dirigent zijn strijkers, blazers en slagwerkers. Hij kan alle kinderen wijzen op elkaars 'anders zijn' en de acceptatie ervan voorleven en stimuleren, daarbij elk waardeoordeel vermijdend. Positieve benaderingen, leveren de beste resultaten (dat betekent in de praktijk vaak: het gelijke met het gelijke behandelen).

Hoogbegaafdheid

In het onderwijs komt er steeds meer aandacht voor (hoog) begaafde leerlingen. Ook op Vrije School Mareland weten we dat deze kinderen een specifiek onderwijsaanbod nodig hebben. Er is in de afgelopen twee jaar in Mareland beleid gemaakt voor deze groep leerlingen. De beleidsvorming verliep parallel met de opleiding van één van de leerkrachten aan de hogeschool Utrecht tot specialist hoogbegaafdheid.

Sinds twee jaar wordt door de specialist een aangepast lesprogramma ontwikkeld om hoogbegaafde leerlingen zowel binnen als buiten de eigen groep effectief te kunnen begeleiden. Daarbij wordt gewerkt aan:

- Het creëren van inzicht in en kennis van bijzondere begaafdheid bij leerkrachten en het bevorderen van de deskundigheid die daarmee verband houdt.
- Het organiseren van een doorgaande verrijkingslijn taal, rekenen en de overige vakken.
- Implementeren en hanteren van een diagnostisch instrument (DHH)
- Het werken op basis van een onderwijskundig plan bij de begeleiding van bovengemiddeld intelligente en meervoudig begaafde leerlingen.
- Het formeren van een Sophiegroep voor hoogbegaafde leerlingen

“Worden wie je bent”

Een belangrijk uitgangspunt van de vrijeschoolpedagogiek is de gedachte dat ieder kind zich in vrijheid wil ontwikkelen. Hierbij worden binnen het lesaanbod het denken (cognitie), voelen (sociaal-emotioneel) en willen (ook tot uitdrukking komend in de motoriek) aangesproken. Door deze drie gebieden aandacht te geven in het onderwijs, worden leerlingen in staat gesteld zich evenwichtig op basis van gezond zelfvertrouwen te ontwikkelen. Deze aanpak is er op gericht dat leerlingen steeds beter in staat zijn om zelfstandig eigen keuzes te maken en die te realiseren.

In de vrijeschool willen we tegemoet komen aan de individuele behoeften van kinderen; zowel leerlingen die meer tijd en uitleg nodig hebben als leerlingen die verder zijn dan het klassenniveau en willen we hen passende begeleiding en leerstof bieden. Het vrijeschoolonderwijs biedt veel mogelijkheden om de aangeboden vakken, naar behoefte en inzicht, te verdiepen of te verbreden.

Hoogbegaafd?

Je kunt van hoogbegaafdheid spreken wanneer een kind een IQ boven 130 heeft. Van hoogbegaafdheid spreken we in de school als een kind onderzocht is en als op grond daarvan hoogbegaafdheid kan worden vastgesteld. De term hoogbegaafdheid kan soms een negatieve uitwerking hebben voor ouders en kinderen en daarom spreken we op school over 'Sophiekinderen'. De naam Sophie komt van de godin Sophia wat in het Grieks: wijsheid betekent.

Ook bij de kleuters spreken we over 'Sophiekinderen' of over kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong lopen voor op hun leeftijdsgenootjes, maar blijken niet altijd hoogbegaafd te zijn. Door een leerling vanaf de kleuterklas goed te blijven volgen kan de vraag naar wel of niet hoogbegaafd worden beantwoord.

Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid

De school heeft ervoor gekozen het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH) te gaan gebruiken om (hoog)begaafde kinderen duidelijk en methodisch te kunnen signaleren en om beter in te kunnen spelen op het niveau van het kind. Om de juiste informatie in verband met mogelijke hoogbegaafdheid te verzamelen over de leerlingen voert iedere leerkracht een Quick scan uit om zijn of haar groep te screenen. Voor de kinderen die uit deze Quick scan opvallend naar voren zijn gekomen, wordt een uitgebreidere vervolg signalering gedaan, waarbij ook aan de ouder(s) wordt gevraagd om daar aan mee te werken. Als alle informatie is verzameld en verwerkt geeft het DHH aan of een kind potentieel (hoog)begaafd is en adviseert het een vervolgtraject.

Door gebruik te maken van een professioneel signaleringsinstrument kan in de school een gefundeerde conclusie worden getrokken of een leerling hoogbegaafd is of niet. De uitkomsten en conclusie op grond van het Digitaal Handelingsprotocol worden persoonlijk met de ouders besproken.

Leerlingen die onvoldoende mee komen

Leerlingen die binnen de geboden begeleiding door de klassenleerkracht onvoldoende mee komen kunnen in aanmerking komen voor extra ondersteuning.

Dit gebeurt aanvankelijk door de eigen leerkracht, binnen de klas. Wanneer dat aantoonbaar, onvoldoende resultaat oplevert kan soms ook buiten de klas door leraar ondersteuners, RT-leerkrachten of therapeuten extra met leerlingen worden gewerkt.

Gedurende een RT- of therapieperiode, worden de zorg/begeleidingssessies bijgehouden in het logboekgedeelte van het handelingsplan. Daardoor wordt inzicht gegeven in het verloop en de continuïteit van de geboden ondersteuning. In het plan van aanpak in het digitale handelingsplan, wordt ook het logboek RT opgenomen evenals de eindrapportages van de therapieën.

Soms is de aanwezige RT-capaciteit binnen de formatie van de school ontoereikend om bepaalde leerlingen de extra zorg te kunnen bieden. Dan kunnen externe RT-leerkrachten soms binnen de school(tijd) met leerlingen werken. Deze extra remedial teaching valt, net als de antroposofische therapieën, niet binnen de formatie en kan niet door de school worden bekostigd. Dat geldt ook voor de aanvullende therapieën die kunnen worden geadviseerd om een kind verder te helpen.

Naast de RT kennen we ook een aantal aanvullende antroposofische therapieën (spraak-kunstzinnige- en euritmie therapie) die kunnen worden ingezet.

De drie levensgebieden: denken (cognitieve gebied); voelen (sociaal-emotionele gebied) en willen (het motorische gebied) vormen samen de constitutie van het kind. Deze levensgebieden worden in het vrijeschool onderwijs alle drie tijdens de lessen bewust aangesproken. Soms ontstaat er in één van de drie levensgebieden een (tijdelijke) stagnatie of een vraag om extra aandacht aan dat gebied te besteden. Dan kunnen, naast pedagogische maatregelen van de leerkracht, ook genoemde therapieën worden ingezet.

In het appendix van dit zorgplan, staan korte beschrijvingen van de in school beschikbare antroposofische therapieën.

Remedial Teaching binnen of buiten de school

In eerste instantie ondersteunen we een leerling in de klas met extra aandacht en zorg van de leerkracht. Geschikt materiaal hiervoor kan de RT-leerkracht aanleveren. Wordt een leerling aangemeld voor RT dan wordt door de RT-leerkracht onderzocht door middel van een intakegesprek, gesprekken met de leerkracht, het bekijken en interpreteren van de toetsen en testen en/of observaties, welke aanpak en welke inhoud het beste aangrijpt bij de geconstateerde achterstand.

Wanneer de werkwijze en inhoud van de ondersteuning is vastgesteld, wordt er een handelingsplan opgesteld. In een handelingsplan staat welke doelen naar verwachting bereikt zullen worden gedurende de periode van extra ondersteuning.

Het handelingsplan wordt opgesteld voor een periode van 6 of 8 weken, waarbij één of meerdere keren per week remedial teaching aan de leerling wordt gegeven. Er wordt zo gewerkt dat de leerling na deze periode weer normaal met de eigen groep mee kan doen.

Er is een duidelijk onderscheid tussen remedial teaching en bijles. Bijles is een herhaling van de al geboden lessen (re-teaching).

Remedial Teaching houdt in :

- hulp op maat n.a.v. een hulpvraag
- planmatig werken: signalering, diagnostisering, remediëring, evaluatie
- aanleren van vaardigheden om met leerprobleem /-stoornis te kunnen omgaan
- intensieve individuele begeleiding
- voorwaarden scheppen dat de leerling op school kan blijven
- een plan uitwerken dat in de klas gebruikt wordt
- relevante informatie aan het kind geven en aan alle betrokkenen

Welke leerlingen komen in aanmerking voor Remedial Teaching (RT)?

Remedial Teaching wil zeggen dat er hulp wordt verleend aan leerlingen die extra (pedagogisch/didactische) ondersteuning of uitleg nodig hebben. RT kan worden aangeboden aan:

- kinderen die door bepaalde leer- en/of gedragsproblemen lager dan gemiddeld presteren.
- aan leerlingen die hoger dan het gemiddelde presteren, ook zij kunnen soms de extra aandacht en zorg gebruiken.
- Kinderen die problemen met de grove of fijne motoriek hebben,

De school heeft vanuit de zorgmiddelen de mogelijkheid voor de leerkracht een leerling twee maal per schooljaar aan te melden voor een periode RT of spraaktherapie.

Bij een (vermoeden van) dyslexie of dyscalculie bij een leerling wordt in de school gewerkt op basis van de algemeen geldende richtlijnen van het dyslexie- en dyscalculieprotocol. (Zie appendix)

De RT-ondersteuning of therapie wordt door de RT-er of therapeut binnen het handelingsplan geadministreerd, waarmee inzicht wordt gegeven in het aantal ondersteuningssessies dat in een therapieperiode is aangeboden.

Werken vanuit Ontwikkelingsperspectief.

Voor wie is het Ontwikkelingsperspectief ?

Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften vanaf klas 1 komen in aanmerking voor een individueel toegesneden onderwijskundig begeleidingsplan: het Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP). Leidend bij het opstellen van een OPP is dat er een onderwijskundig plan wordt opgesteld dat bedoeld is om een leerling die niet met de gemiddelde ontwikkeling van de klas kan meekomen of die daar ver op voor uit loopt zo optimaal mogelijk te kunnen begeleiden. Ook voor leerlingen die als gevolg van een handicap of stoornis een onderwijsbelemmering ervaren is de werkwijze bij uitstek geschikt. Het onderwijs Ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld door de IB-er, in nauwe samenwerking met de leerling, ouders en leerkracht.

Inspectiekader

In het toezichtkader 2009 van de inspectie van onderwijs is opgenomen dat voor iedere leerling met speciale onderwijsbehoeften in het basisonderwijs een leerling perspectief opgesteld dient te worden. De inspectie stelt dat het hierbij gaat om leerlingen die een eigen leerlijn hebben op één of meerdere vakken en/of leerlingen die aan het eind van de basisschool maximaal het eindniveau van klas 5 halen. In de praktijk betekent dit dat de basisschool voor alle kinderen die naar het praktijkonderwijs of VMBO basis/kader met LWOO gaan en voor een gedeelte van de leerlingen die VMBO-theoretisch gaan doen en ontwikkelingsperspectief moet opstellen.

Dit ontwikkelingsperspectief dient sturend te zijn voor het onderwijsaanbod aan de leerling.

Wat is het doel?

Het doel is om het beste uit een leerling te halen. De leerstof, de instructie en het tempo waarin de leerling de leerstof verwerkt, wordt waar nodig aangepast aan zijn of haar mogelijkheden. Hierbij wordt zowel gekeken naar de intelligentie en de resultaten op de didactische toetsen als naar de sociaal emotionele eigenschappen van de leerling. Hiermee wordt beoogd om uiteindelijk een soepele overgang naar een passende vorm van voortgezet onderwijs te bewerkstelligen.

Werken vanuit het ontwikkelingsperspectief.

Op basis van de sterke en zwakke kanten van de leerling wordt het ontwikkelingsperspectief opgesteld. De ouders spelen hierbij een belangrijke rol. Er wordt een prognose gesteld voor het voortgezet onderwijs. In een ontwikkelingsplan wordt beschreven hoe de prognose bereikt kan worden. Er vindt jaarlijks een prognosebespreking plaats. De laatste bespreking vindt plaats in klas 6.

De kinderbespreking

Bij de kinderbespreking vindt er een collegiale raadpleging van leerkrachten, therapeuten en schoolarts plaats. Ouders worden uitgenodigd om aanwezig te zijn en, als ze dat willen, bij te dragen aan de kinderbespreking.

Deze kinderbespreking bestaat uit twee delen in twee opvolgende weken. De opbouw van een kinderbespreking staat beschreven in de appendix.

Hoe gaan we om met pestgedrag?

Wat is pesten?

Als een kind zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met onaardig of agressief gedrag, wordt geplaagd of buitengesloten van de sociale groep (school, klas), spreken we van pesten. We gebruiken deze definitie dus niet voor incidentele situaties waarbij kinderen zich een enkele keer grof kunnen gedragen. Pesten is erg vervelend maar helaas ook een regelmatig voorkomend fenomeen. In die zin is het ook een 'gewoon' verschijnsel, veel kinderen krijgen er wel eens op de één of andere manier mee te maken gedurende hun schooltijd. Soms zijn kinderen extra kwetsbaar doordat ze opvallen in hun groep, maar het kan ieder kind overkomen.

Wanneer een kind gepest wordt of zich gepest voelt, is de eerste boodschap die wij moeten geven: *het is niet jouw schuld*. We nemen de tijd om met aandacht en betrokkenheid naar het kind te luisteren.

In de school wordt gewerkt met een succesvolle in Engeland ontwikkelde, anti pest aanpak de No Blame methode. Vanaf klas 1, wordt deze aanpak gehanteerd om voorkomend pestgedrag aan te pakken. De centrale en belangrijkste uitgangspunt is: we zijn allemaal verantwoordelijk voor het sociale klimaat in de school en daarbuiten. Leerkrachten, leerlingen en ouders zijn er met elkaar verantwoordelijk voor dat iedereen met vertrouwen en plezier naar school toe kan komen.

Als een kind zich gepest voelt treedt de No Blame aanpak in werking.

Het stappenplan van de NoBlame methode vindt u in de appendix.

Zorgniveaus binnen de school

Doelstelling

De school heeft als doelstelling te zorgen voor alle kinderen zodat de ontwikkeling van elk individueel kind op sociaal, emotioneel en cognitief gebied zo optimaal mogelijk verloopt. Met behulp van het

Leerlingvolgsysteem Leerwinst signaleren we systematisch de onderwijs- en begeleidingsbehoeften van onze kinderen. Alle lopende of aangevraagde zorg buiten de klassen wordt besproken in het wekelijkse zorgteam (= directie en IB-ers) overleg. Hieronder vallen ook de schriftelijke aanvragen kinderbespreking.

Binnen de school bestaan 5 zorgniveaus.

Zorgniveaus Vrije School Mareland:

Niveau 1: differentiatie in de klas, citotoetsen en resultaatanalyse.

Verantwoordelijk: leerkracht

Niveau 2: extra, remediërend werk in de klas, na intern onderzoek.

Verantwoordelijk zijn: ondersteunend; RT/ IB.

Eindverantwoordelijk: leerkracht

Niveau 3: extra hulp, individueel, buiten de klas. Per leerling max. 1 á 2 periodes per schooljaar.

Verantwoordelijk zijn, coördinerend: IB, uitvoerend: RT of therapeut.

Eindverantwoordelijk: RT of therapeut.

Niveau 4: Het inzetten van gespecialiseerde expertise binnen de school (extern onderzoek, uitzetten van een, OPP, inzet PPO adviseurs, inzet expertteam.).

Verantwoordelijk zijn: IB, uitvoerend: leerkracht en IB.

Eindverantwoordelijk: IB

Niveau 5: Plaatsing SBO of SO.; eind verantwoordelijk: IB.

Toelichting op de verschillende zorgniveaus.

Zorgniveau 1:

Algemene zorg in de klas

De leerkracht geeft onderwijs op maat. Hij/zij richt het onderwijs zo in dat zoveel mogelijk tegemoet wordt gekomen aan de basisbehoeften en aan de didactische onderwijsbehoeften van alle kinderen. De leerkracht beschikt daartoe over de vaardigheden om een goed klassenmanagement te kunnen voeren, een rijke leeromgeving in te richten, te observeren, een ervaringsgerichte dialoog met kinderen te voeren, ruimte te kunnen geven aan eigen initiatief en in te kunnen spelen op welbevinden en betrokkenheid. De leerkracht beschikt over didactische vaardigheden, past effectieve/directe instructie toe en registreert en analyseert gegevens. De leerkracht differentieert op ten minste 3 niveaus.

Vanaf klas 1 worden twee keer in het jaar de Cito toetsen afgenomen. Deze toetsen zijn een deel van het leerlingvolgsysteem. Na de Citotoetsen worden de resultaten besproken door de leerkracht, IB-er en directeur. Op grond hiervan worden nieuwe groepsplannen gemaakt. (Handelingsgericht werken).

De ouders worden door de leerkracht tijdens de Cito-oudergesprekken geïnformeerd over de algemene zorg in de klas.

De leerkracht is eindverantwoordelijk voor de algemene zorg in de klas.

Zorgniveau 2:

Extra zorg in de klas

Wanneer vanuit eerste signaleringsgegevens (observaties leerkracht, IB, toets resultaten) blijkt dat een ontwikkeling niet optimaal verloopt, pleegt de leerkracht een interventie om de leerling extra hulp te bieden. De leerkracht stelt, eventueel met hulp van de IB-er, een groepsplan op, dat gehanteerd wordt in de klas. Een groepsplan wordt twee keer per jaar gemaakt voor taal en rekenen,

Input voor de inhoud van een interventie kan de leerkracht o.a. verkrijgen door collegiale consultatie of een kinderbespreking.

Een klassenbezoek met nagesprek van IB en de nabespreking van de toets resultaten valt onder dit niveau van zorg. De IB-er heeft ten minste 6 klassenbezoeken per klas, per jaar.

De eventuele extra hulp wordt binnen de klas gegeven. De leerkracht stelt in Leerwinst groepsplannen met een afgebakende looptijd op. De leerkracht is zowel voor de zorg in de klas als voor het opstellen en evalueren van de groepsplannen (eind)verantwoordelijke. De RT-er is te benaderen voor hulp, bijvoorbeeld met een vraag om materiaal of een klassenobservatie; dit altijd in overleg met IB.

De ouders worden door de leerkracht geïnformeerd als hij/zij extra zorg in de klas wil gaan aanbieden. De leerkracht is eindverantwoordelijk voor de extra zorg in de klas.

Zorgniveau 3:

Extra zorg na intern onderzoek

Wanneer een aantal (ten minste 1 en maximaal 3) interventieperiodes in de klas onvoldoende positief effect opleveren, wordt de leerling door de leerkracht of een groep leerlingen aangemeld bij de IB-er voor nadere bespreking. Dit kan ook op initiatief van de IB-er zelf plaats vinden. Het doel van deze bespreking is om samen te komen tot handelingsalternatieven met betrekking tot het kind of een groep kinderen. Indien gewenst kan de IB-er een nadere analyse maken door klassenobservaties en/of een intern didactisch onderzoek. Ook kan het kind ingebracht worden bij een kinderbespreking.

Indien een kind zich op meerdere gebieden moeizaam ontwikkelt en de hulp in de klas niet meer toereikend is, dient de leerkracht een zorgaanvraagformulier in, ondertekend door de ouders. Naar aanleiding van de hierop geformuleerde ondersteuningsvraag, bepaalt het interne zorgteam welke hulp het beste ingezet kan worden. Bijvoorbeeld RT of kunstzinnig therapie. Na de doorlooptijd van het handelingsplan wordt door de betreffende therapeut het resultaat geëvalueerd. Ouders en leerkracht worden hiervan door de therapeut op de hoogte gesteld. De therapeut draagt zorg voor de distributie van de zorgevaluatie formulieren.

N.a.v. de evaluatie wordt bepaald of het plan verlengd/aangepast wordt (blijft in niveau 3), of terug gaat naar de algemene zorg (= niveau 1)

Wanneer de school in dit stadium handelingsverlegen is wordt er extern advies ingewonnen(= niveau 4).

Wanneer handelingsplannen structureel worden (bijvoorbeeld bij kinderen met ernstige dyslexie) en/of er besloten is om een leerling in een eigen leerlijn te laten werken, dan wordt er een OPP opgesteld in samenspraak met ouders. Dit wordt 2x per jaar geëvalueerd.

Een leerling heeft in principe de mogelijkheid tot het volgen van RT: maximaal 2 interventieperiodes, van 6 tot 8 weken, per schooljaar. Leerlingen met (een) dyslexie of dyscalculie (verklaring) vormen hierop de uitzondering.

De RT-er of therapeut is verantwoordelijk voor het opstellen en evalueren van het handelingsplan dat buiten de klas toegepast wordt en bespreekt dit met de ouders (en de leerkracht).

De IB-er is eindverantwoordelijk voor de extra zorg na intern onderzoek.

Zorgniveau 4:

Extra zorg na extern onderzoek

Wanneer de school handelingsverlegen is wordt er door de IB-er een gesprek gevoerd met de ouders waarbij aan hen tevens toestemming wordt gevraagd om externe hulp van een onderwijs- of gedragsspecialist te kunnen aanvragen.

Er wordt dan als eerste contact gezocht met de adviseur vanuit het Samenwerkingsverband. Via deze adviseur kan overgegaan worden op inzet van het netwerk van PPO, bij een deskundige van het ondersteuningsteam, het expert team Leiden Midden of één van de onderwijsadvies bureaus (Begeleidingsdienst Vrije Scholen, Onderwijs Advies Leiden).

Er is dan sprake van meerdere, aanvullende invalshoeken om nader te analyseren waarom een ontwikkeling niet goed verloopt en welke zorg er geboden moet worden om wel te kunnen ontwikkelen. Een mogelijkheid is het aanvragen van een onderzoek.

Naar aanleiding van de bevindingen en adviezen stelt de leerkracht in samenspraak met de externe specialist, de IB-er en de ouder(s) een plan op. In feite wordt het eerdere, interne handelingsplan geactualiseerd.

Ook hier geldt: Wanneer handelingsplannen structureel worden en/of er besloten is om een leerling in een eigen leerlijn te laten werken, dan wordt er een OPP opgesteld in samenspraak met ouders én de leerling. Dit wordt 2x per jaar geëvalueerd. Naar aanleiding van het externe onderzoek en eventueel bijbehorende diagnose of na de evaluatie van het handelingsplan op niveau 4, kan blijken dat er meer specifieke zorg nodig is dan dat er op school in de klas geboden kan worden. In overleg met alle betrokkenen zal dan een aanvraag ingediend worden voor indicatie speciaal onderwijs (SO) (=zorgniveau 5)

Of er volgt een verwijzing naar het speciaal basis onderwijs (SBO) (=zorgniveau 5).

De leerkracht draagt samen met de IB-er verantwoordelijkheid voor het samenstellen van het dossier t.b.v. een eventuele verwijzing of indicatie.

De IB-er informeert de ouders en is eindverantwoordelijk.

Zorgniveau 5:

Plaatsing in het SBO/SO

Voor sommige leerlingen is de genoemde bovenstaande zorg niet toereikend en kan verwijzing naar het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs nodig zijn. De interne begeleider draagt er zorg voor dat de desbetreffende leerling aangemeld wordt bij het Samenwerkingsverband voor een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV).

Zie in de appendix het stroomschema, de procedure, voor het verkrijgen van een TLV.

De IB-er is eindverantwoordelijk en overlegt met en informeert de ouder(s) gedurende het verloop van deze procedure.